

Redaksjonelt

Design og designdidaktikk i fokus

Første utgave av FORMakademisk, det nye forskningstidsskriftet for design og designdidaktikk, er nå en realitet. Dette er en viktig begivenhet for fagmiljøet, ikke bare i Norge, men for hele Norden. Et akkreditert vitenskapelig tidsskrift med fagfelleevaluering er et viktig bidrag i byggingen av design som et eget forskningsfelt, og nå er det her!

Målsettingen med tidsskriftet er å skape en arena for forskning innen design og designdidaktikk, og gjennom dette utvikle et interesse- og arbeidsfelleskap for forskere på feltet. Redaksjonen oppfatter design som et generisk begrep som inkluderer skapende og utøvende aktiviteter i det store spennet av artefakter 'from the spoon to the city'. Redaksjonen forholder seg til designdidaktikk som et felt som inkluderer formidling av design i samfunnet og undervisning i design på alle nivå som allmenndannelse, yrkesforberedelse, profesjonsutdanning og forskerutdanning fra barnehage til doktorgrad.

Redaksjonen regner med at de fremtidige bidragsytere til FORMakademisk hovedsakelig vil rekrutteres fra forskere innen designfagene og at deres forskningsinteresse vil ha sin forankring i skapende og utøvende praksis. Samtidig inviterer tidsskriftet også forskere fra etablerte akademiske disipliner, når deres interesse rettes mot designproblematikk. Selv om hovedmålsettingen med tidsskriftet er å støtte prosessen med å bygge design og designdidaktikk som et seriøst forskningsfelt med egne teoretiske rammeverk og metodegrunnlag, er det ønskelig å utvikle et samarbeid med etablerte akademiske disipliner. På denne måten er målsettingen med tidsskriftet tosidig: å bygge design og designdidaktikk som et eget forskningsfelt, og samtidig tilrettelegge for en kompetent og likeverdig dialog om design og designdidaktikk med forskere innen de etablerte kunnskapsfagene. I en slik dialog blir det spesielt viktig at forfatterne posisjonerer sitt ståsted, faglig bakgrunn og sitt forhold til det studerte objekt. Artikkene i Vol.1 Nr.1 av FORMakademisk er skrevet av forfattere fra et bredt spekter. Forfatterne kommer fra ulike høyskoler og universitet i Norge, Sverige, Danmark og Finland. Artikkene er skrevet på skandinaviske og engelske.

Redaksjonen for FORMakademisk har sin forankring i miljøet rundt doktorgradsutdanningen ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO). Det var derfor naturlig å invitere lederen for dette programmet i perioden 1990 til 2007, Halina Dunin-Woyseth, til å skrive en artikkel om utviklingen av dette doktorgradsstudiet, basert på skriftserien *Research Magazine* ved AHO. Artikkelen viser at denne utdanningen har vært internasjonalt orientert, samtidig som den har hatt fordel av å innlemme flere felt innen 'the making disciplines'. Dette har bidratt til utviklingen av en egen forsknings- og forskningsdidaktisk identitet for det nordiske miljøet rundt doktorprogrammet.

Liv Merete Nielsen ved Avdeling for estetiske fag ved Høgskolen i Oslo følger opp videre i den andre inviterte artikkelen, som tar for seg utviklingen av forskning innen designdidaktikk i perioden 1997-2007, i hovedsak basert på doktorgrader innen feltet. Denne artikkelen gjør rede for statusen på fagfeltet som et forskningsfelt i god vekst. Artikkelen til Dunin-Woyseth og Nielsen danner sammen et kompletterende bilde av hvordan design og designdidaktikk har utviklet seg i Norge, på vei fra et 'field of practice' til et 'field of inquiry'.

Birger Sevaldson introduserer og diskuterer konseptet 'Rich Research Space' som et rammeverk for forskning gjennom designpraksis for å takle meget komplekse og sammensatte

forskningsoppgaver. Rammeverket er presentert gjennom lyd og rominstallasjonen BARELY som case.

Petter Næss drøfter ulike rombegrep i by- og regionplanlegging. Problemstillingene i slik planlegging er tverrfaglige, og planleggerne må derfor kombinere ulike rombegrep: absolutt rom, relativt rom, relasjonelt rom, opplevd rom og sosialt konstruert rom.

Bengt Andersen diskuterer ideologien Nyurbanisme, hvor en sentral premiss er at den 'riktige' byformen – som skapes ved systematisk å følge detaljerte designregler – vil skape den ideelle samfunnsformen. Inngangsporten for diskusjonen er byen *Kentlands* i USA, som ansees å være det mest gjennomførte prosjektet innen denne ideologien.

Barbro Sjöberg diskuterer problematikken omkring veiledning i sløydpedagogisk virksomhet på lærerutdanningsnivå. Med utgangspunkt i en teoretisk referanseramme basert på sosiokulturell teori og dialogisk filosofi, samt aspekter som verbal, ikke-verbal og visuell kommunikasjon beskrives en sløydpedagogisk undervisningsmetode, 'Handledning i dialog'.

Nina Scott Frisch belyser barnehagebarns sosio-visuelle prosesser når de tegner en form de ser. Den sosiale konteksten når direkte øye-håndkoordinerende mestringsprosesser oppstår, analyseres i et sosiokulturelt perspektiv.

Redaksjonen har fungert både som prosjektgruppe for å utvikle organiseringen av tidsskriftet samtidig som vi har redigert tidsskriftet. Det har vært spennende og utfordrende å gjennomføre to så store oppgaver parallelt på så kort tid. Dette hadde ikke vært mulig uten den overveldende positive responsen vi har fått. Redaksjonen vil takke *Kunst og design i skolen*, som satte prosessen i gang for knapt et år siden. En stor takk til redaksjonsleder Karl Henrik Flyum i *ActaDidactica Norge*, som har bidratt til å tilrettelegge *Open Journal Systems* til norsk. Profesjonsrådet for designutdanning skal ha takk for velvillig støtte. Over 40 støttespillere fra Norge og de øvrige nordiske land i redaksjonsrådet for *FORMakademisk* takkes hjertelig. En spesiell takk til de 20 fagkonsulentene fra utdanningsinstitusjoner over hele Norge, i tillegg til bl.a Sverige, Danmark, Belgia og Storbritannia, som gjennom sin store frivillige innsats har sikret det vitenskapelige nivået på tidsskriftet. Og sist men ikke minst takker vi artikkelforfatterne, som har gjort det mulig å lage tidsskriftets første nummer.

Redaksjonen håper nå at tidsskriftet vil bli flittig brukt framover, og at det vil skape faglige diskusjoner som bringer fagfeltet framover. Vi ser gjerne at diskusjonene fører til nye artikler til kommende utgivelser av *FORMakademisk*.

Oslo, oktober 2008

Janne Beate Reitan

Ansvarlig redaktør